

SÜS BİTKİLERİ SEKTÖRÜ KENYA ÜLKE RAPORU

İÇİNDEKİLER

1	GENEL BİLGİLER	2
2	İHRACAT.....	5
3	İTHALAT	10
4	SEKTÖREL KURULUŞLAR VE FUARLAR	12
4.1	KURULUŞLAR	12
4.2	FUARLAR.....	12
5	DEĞERLENDİRME.....	13

1 GENEL BİLGİLER

Afrika'nın tarıma dayalı ekonomisinde en büyük gelişme görülen sektörlerin başında çiçek endüstrisi gelmektedir. Bölgedeki bu gelişimin en önemli aktörü ise Kenya'dır. Kenya'nın ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalıdır. Tarım ülkeye yaklaşık yılda 1 milyar dolar kazandırmaktadır.

Kenya'nın toplam yüzölçümünün % 15'i ekilebilir arazilerden oluşmaktadır. Bu alanlarda yetiştirilen tarım ürünleri içinde süs bitkileri üretimi önemli bir ağırlığa sahiptir. Ekvator kuşağında yer alan ülkede yıl boyu kaliteli çiçek üretimi için elverişli iklimsel koşullar bulunmaktadır. Çiçekçilik sektörü son yıllarda büyük gelişme göstermiştir.

İlk kesme çiçek üretim plantasyonu 1969 yılında kurulan Kenya'da, çiçek sektöründe son 30 yıldır çok büyük gelişmeler görülmüş ve günümüzde Kenya, Afrika'daki en önemli kesme çiçek üreticisi ülke konumuna gelmiştir. Ülke bugün, Afrika kıtasının süs bitkileri üretiminin % 40'ını, ihracatının ise % 60'ını tek başına karşılamaktadır.

Kenya'da tarımın en hızlı büyüyen sektörü olan çiçek sektörü yılda ortalama % 20'lik bir büyüme hızına sahiptir. Üretilen en önemli ürün güldür ve üretimdeki çeşitlerin % 70'ini oluşturmaktadır. Gül dışında da üretimde oldukça geniş bir çeşitlilik sağlanmıştır ve birçok Afrika ülkesindekinden çok daha fazla çiçek çeşidi üretilmektedir.

Üretimde izlenebilirlik ve kalite standartlarının büyük ölçüde uygulandığı görülmektedir. Bu kalite standartlarının uygulanması da ihracat odaklı üretimde ürün kalitesini yükseltmektedir.

Önemli üretim bölgeleri arasında Naivasha gölü, Mount Kenya, Nairobi, Thika, Kiambu, Athi River, Kitale, Nakuru, Kericho, Nyandarua, Trans Nzoia, Uasin Gishu yer almaktadır.

Naivasha Gölü çiçek üretiminde en büyük bölgedir. Naivasha bölgesi etrafında yaklaşık 1200 ha. alanda çiçek üretimi yapılmaktadır. Güller yaklaşık üretim alanının %70'ini oluşturur (840 ha). Bu bölgedeki üretim alanlarının Kenya Çiçekçiler Birliği (KFC) tarafından sertifikalandırılmış olanları 638 ha.(%53) dir. Üretim yapan tüm firmalar kendi rezervuarlarında toplanan yağmur sularını kullanmaktadır.

Çiçek sektörünün ekonomiye katkısında, ülkeye kazandırdığı döviz girdisinin yanı sıra sağladığı büyük ölçekli istihdam da önem taşımaktadır. Sektör ülke genelinde toplam 2 milyon kişiye istihdam yaratmaktadır. Özellikle kırsal alanda yaratılan istihdam önemli olup, hükümetin bu bölgelerde fakirliği azaltma odaklı çalışmalarına ve sosyal politikalarına katkı sağlamaktadır.

Tablo: Kenya’da Yetişen Başlıca Çiçek Çeşitleri

Gül	Lilium longiflorum	Eryngium
Standart Karanfil	Zantadeschia	Eustoma
Sprey Karanfil	Strelitzia	Asters
Trachelium	Heliconia	Limonium
Krizantem	Solidago	Hypericum
Delphinium	Alstromeria	Gypsophilla
Ornithogalum	Statice	Oriental Lilies
Poliathes tuberosa	Asiatic Hybrid Lilies	

En önemli üretilen çiçekler gül, karanfil, ve alstromeriadır. 150’den fazla çiçek türü üretilmektedir. Diğer yetişen çiçek türlerinden bazıları gypsophilla, lilyum, hypericum, statice ve diğer yaz çiçekleridir.

Kenya, Avrupa Birliği’nin en önemli tedarikçilerindendir. Avrupa Birliği’nin kesme çiçek ithalatının %38’ini Kenya karşılamaktadır. İhrac edilen çiçeklerin yaklaşık % 50’si Hollanda mezarlarında satılmaktadır. Avrupa’ya ihracatta ürünler genellikle süpermarketlere satılmak üzere hazırlanmaktadır ve özellikle buketler tercih edilmektedir.

Kenya’nın çiçek sektöründeki başarısının ardında bazı önemli faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında yıl boyu ürün yetiştirmeye uygun iklim koşulları ve bol ve ucuz işgücü imkanı gelmektedir. Kenya, Orta ve Doğu Afrika’daki en önemli hava üssü olması ve etkin bir kargo kapasitesi sağlaması nedenleriyle önemli lojistik imkanlara da sahiptir. Nairobi’den Avrupa ve dünya pazarlarına birçok havayolu tarafından taşımacılık yapılabilmektedir.

Hükümet, çiçek sektörü ile ilgili sera, soğutma sistemi, soğuk hava deposu vb. ithal girdilerde azaltılmış gümrük ve vergiler ile üretimi teşvik etmektedir. Sektörün sahip olduğu bu avantajlar ülkeyi yatırım açısından cazip kılmaktadır. Sektörde her yıl yabancı yatırımcılar tarafından ileri teknolojiye sahip büyük yatırımlar yapılmaktadır. Kenya'daki yabancı yatırımların oldukça büyük bir bölümü Hollandalı şirketlere aittir.

2 İHRACAT

Kenya dünya süs bitkileri ihracatçıları arasında 6. sırada yer almaktadır ve 2019 yılında toplam 779 milyon \$ süs bitkileri ihracatı gerçekleştirmiştir.

Tablo: Dünya Süs Bitkileri İhracatçıları (Değer: 1.000 USD)

İhracatçılar	2015	2016	2017	2018	2019
1 Hollanda	9.295.516	9.690.286	10.189.691	10.939.933	11.076.901
2 Kolombiya	1.308.583	1.328.138	1.417.127	1.477.877	1.445.828
3 Almanya	938.395	1.019.858	1.023.631	1.132.885	1.071.204
4 İtalya	773.701	838.019	942.027	1.045.340	1.029.833
5 Ekvador	824.453	806.932	890.537	858.623	887.030
6 Kenya	526.709	555.964	595.590	625.711	779.369
7 Belçika	592.842	602.903	605.818	705.025	711.149
8 İspanya	329.295	371.700	416.580	571.778	504.120
9 Kanada	346.543	366.331	392.479	423.938	476.642
10 Danimarka	464.315	473.339	485.424	492.667	456.341
Toplam	19.033.058	19.805.572	20.948.004	22.684.048	22.821.599

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

Kenya'nın süs bitkileri ihracatının mal gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir. Kenya'nın ihracatının % 92'sini kesme çiçekler oluşturmaktadır. Kenya'dan 2019 yılında toplam 779 milyon 369 bin \$ kesme çiçek ihracatı yapılmıştır. Canlı bitkiler ürün grubunda 67 milyon \$ ihracat yapılmıştır.

Tablo: Kenya'nın Süs Bitkileri İhracatı (Değer: 1.000 USD)

Ürün Grubu	2015	2016	2017	2018	2019
Kesme Çiçekler	478.727	509.634	540.831	574.977	709.402
Canlı Bitkiler	47.296	46.013	54.335	50.502	67.164
Yosun ve Ağaç Dalları	297	266	303	172	2.710
Çiçek Soğanları	389	51	121	59	88

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

Kenya'nın süs bitkileri ihracatı yaptığı önemli pazarlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Kenya'nın süs bitkileri ihracatında en önemli pazar Hollanda'dır ve ihracatın %41'i Hollanda'ya gerçekleştirilmektedir. Diğer önemli ihracat pazarları İngiltere, Almanya, Rusya ve Norveç'tir.

Tablo: Kenya'nın Süs Bitkileri İhracatı (Değer: 1.000 USD)

İthalatçılar	2014	2015	2016	2017	2018
1 Hollanda	324.976	273.574	294.912	309.171	316.352
2 İngiltere	107.158	91.906	85.466	85.943	96.284
3 Almanya	30.004	25.545	27.543	29.865	33.256
4 Rusya	21.959	14.643	14.654	20.737	22.249
5 Norveç	16.545	16.521	18.538	20.721	20.981
6 B.A.E.	10.359	12.353	13.408	14.921	19.034
7 Suudi Arabistan	6.199	9.305	14.072	14.829	16.437
8 Avustralya	23.368	13.269	12.694	13.560	14.793
9 İtalya	11.541	6.363	6.873	6.992	8.462
10 Japonya	10.392	7.919	8.477	10.547	8.435
11 Fransa	7.287	6.708	6.745	7.582	8.416
12 İsviçre	6.628	6.550	7.145	6.693	7.580
13 İsveç	6.975	5.613	6.019	6.306	6.449
14 Çin	497	938	1.860	3.772	4.760
15 Güney Afrika	3.171	3.347	2.243	2.650	3.617
Toplam	620.851	526.709	555.964	595.590	625.711

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

Kesme Çiçekler

2018 yılı verilerine göre Kenya'nın kesme çiçek ihracatında önemli pazarları aşağıdaki tabloda verilmektedir. En önemli ihracat pazarı ihracatın yaklaşık % 50'sini gerçekleştirdiği Hollanda'dır. Hollanda'yı İngiltere, Almanya, Rusya, Norveç izlemektedir.

Tablo: Kenya'nın Kesme Çiçekler İhracatı (Değer: 1.000 USD)

	İthalatçılar	2014	2015	2016	2017	2018
1	Hollanda	288.326	246.766	270.972	281.295	289.676
2	İngiltere	106.458	91.041	84.892	85.144	95.450
3	Almanya	21.340	18.324	19.314	19.871	23.968
4	Rusya	21.957	14.638	14.651	20.729	22.243
5	Norveç	16.228	16.162	18.225	20.175	20.384
6	B.A.E.	10.352	12.318	13.389	14.884	19.004
7	Suudi Arabistan	6.117	9.226	13.997	14.814	16.383
8	Avustralya	23.358	13.266	12.688	13.503	14.767
9	Japonya	8.510	7.485	7.080	7.534	7.777
10	Fransa	6.810	6.185	6.182	6.427	7.391
11	İsviçre	6.293	6.218	6.868	6.503	7.374
12	İsveç	6.925	5.570	5.997	6.274	6.430
13	İtalya	2.748	2.685	3.494	3.944	5.478
14	Çin	427	871	1.785	3.676	4.535
15	Güney Afrika	2.695	2.982	1.931	2.314	3.164
	Toplam	553.014	478.727	509.634	540.831	574.977

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

(Not: 2019 yılı ülkelere göre ihracat verileri mevcut değildir.)

Kenya 150 çeşidin üstünde çiçek ihraç etmektedir. İhracatta en önemli çiçekler sırasıyla gül, hazır buketler, karanfil,krizantem ve lilyumdur. Kesme çiçek ihracatında önemli ürün gruplarının ihracatı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo: Kenya'nın Kesme Çiçekler İhracatı (Değer: 1.000 USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Güller	399.775	410.658	448.048	482.609	608.934
Diğer Çiçekler (Buketler)	59.762	79.168	80.414	80.528	80.564
Karanfiller	12.945	9.184	9.827	8.955	11.916
Kurutulmuş, işlenmiş çiçekler	4.644	10.079	2.002	2.099	4.253
Krizantemler	36	32	52	294	2.168
Zambaklar (Lilyum)	1.565	512	479	461	1.268
Orkideler	-	-	9	31	299
Diğer çiçekler	0	0	0	0	

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

Canlı Bitkiler

2019 yılında Kenya'nın canlı bitkiler ihracatı 2018 yılında 50 milyon 502 bin \$'dır. Canlı bitkiler ihracatında önemli ülkeler aşağıdaki tabloda verilmektedir. Canlı bitkiler ihracatında en önemli pazarlar Hollanda, Almanya, İtalya, ABD ve İspanya'dır.

Tablo: Kenya'nın Canlı Bitkiler İhracatı (Değer: 1.000 USD)

	İthalatçılar	2014	2015	2016	2017	2018
1	Hollanda	36.002	26.666	23.801	27.602	26.554
2	Almanya	8.612	7.198	8.213	9.989	9.281
3	İtalya	8.794	3.678	3.360	3.029	2.984
4	ABD	1.920	1.312	1.159	978	1.321
5	İspanya	426	738	1.179	1.117	1.243
6	Fransa	477	524	563	1.155	1.026
7	İngiltere	365	533	570	799	828
8	Kolombiya	762	705	677	823	775
9	Yunanistan	4	2	265	710	775
10	Japonya	1.882	433	1.396	3.013	657
11	Norveç	317	359	313	516	587
12	G. Afrika	476	365	312	335	452
13	Türkiye	244	246	399	443	435
14	Etiyopya	925	1.196	472	652	422
15	Macaristan	2	52	277	380	376
	Toplam	66.636	47.296	46.013	54.335	50.502

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

(Not: 2019 yılı ülkelere göre ihracat verileri mevcut değildir.)

3 İTHALAT

2019 yılı verilerine göre Kenya toplam 6 milyon 825 bin \$ değerinde süs bitkileri ithalatı gerçekleştirmiştir. Kenya'nın süs bitkileri ithalatının ürün gruplarına göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

Kenya'nın ithalatında en önemli ürün grubu canlı bitkiler olup; bu ürün grubunda 2019 yılında toplam 6 milyon 72 bin \$ değerinde ithalat yapılmıştır.

Tablo: Kenya'nın Süs Bitkileri İthalatı (Değer: 1.000 USD)

Ürün Grubu	2015	2016	2017	2018	2019
Canlı Bitkiler	5.280	4.689	4.797	4.389	6.072
Çiçek Soğanları	2.292	1.411	1.345	1.786	414
Kesme Çiçekler	111	12	10	19	318
Yosun ve Ağaç Dalları	8	1	1	4	21

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

Kenya'nın süs bitkileri ithalatını yaptığı tedarikçiler içinde Hollanda ilk sırada yer almaktadır. Diğer önemli tedarikçiler İsrail, İspanya ve Güney Afrika'dır.

Tablo: Kenya'nın Süs Bitkileri İthalatı (Değer: 1.000 USD)

İhracatçı Ülkeler	2014	2015	2016	2017	2018
1 Hollanda	5.394	3.243	2.462	1.950	2.356
2 İsrail	941	839	671	1.028	866
3 İspanya	911	739	1.033	776	775
4 G. Afrika	286	208	179	298	395
5 Almanya	493	422	505	530	330
6 ABD	636	653	249	287	324
7 Uganda	232	274	228	332	281
8 Hindistan	83	167	92	107	219
9 Yeni Zellanda	-	-	-	135	190
10 Çin	99	74	48	87	84

SÜS BİTKİLERİ SEKTÖRÜ KENYA ÜLKE RAPORU

11	İtalya	67	41	57	37	65
12	Kolombiya	24	29	6	32	64
13	Etiyopya	48	20	68	92	44
14	Danimarka	82	31	49	57	37
15	Tanzanya	110	116	54	166	32
	Toplam	9.867	7.691	6.112	6.153	6.198

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

(Not: 2019 yılı ülkelere göre ithalat verileri mevcut değildir.)

Canlı Bitkiler

Kenya 2019 yılında toplam 6 milyon 72 bin \$ değerinde canlı bitkiler ithalatı gerçekleştirmiştir. Canlı bitkiler ithalatında en önemli ülkeler Hollanda, İspanya, İsrail'dir.

Tablo: Kenya'nın Canlı Bitkiler (0602) İthalatı (Değer: 1000 USD)

	İhracatçı Ülkeler	2014	2015	2016	2017	2018
1	Hollanda	2.503	1.259	1.241	1.092	1.455
2	İspanya	911	739	1.033	776	767
3	İsrail	937	836	668	717	415
4	G. Afrika	262	204	177	298	394
5	Almanya	493	422	505	530	330
6	Uganda	231	274	228	332	281
7	Hindistan	82	167	92	107	219
8	Amerika	521	574	61	287	111
9	Çin	96	67	47	86	74
10	İtalya	67	39	57	37	65
	Toplam	6.486	5.280	4.689	4.797	4.389

Kaynak: UN COMTRADE /ITC

(Not: 2019 yılı ülkelere göre ithalat verileri mevcut değildir.)

4 SEKTÖREL KURULUŞLAR VE FUARLAR

4.1 KURULUŞLAR

KURULUŞ ADI	ADRES
KENYA FLOWER COUNCIL (KENYA ÇİÇEKÇİLER BİRLİĞİ)	http://kenyaflowercouncil.org/

4.2 FUARLAR

FUAR ADI	YER	ADRES
IFTTEX-INTERNATIONAL FLOWER TRADE EXPO	NAIROBI	https://hppexhibitions.com/iftex/

5 DEĞERLENDİRME

Kenya, dünyada çiçekçilik sektöründe en önemli üretici ve ihracatçı ülkelerden biridir. Ekvator kuşağında yer alan ülkede yıl boyu kaliteli çiçek üretimi için elverişli iklimsel koşullar bulunmaktadır. Kenya, Afrika kıtasının süs bitkileri üretiminin % 40'ını, ihracatının ise % 60'ını tek başına karşılamaktadır.

Kenya'da çiçek sektörü yılda ortalama % 20'lik bir büyüme hızına sahiptir. Üretimde oldukça geniş bir çeşitlilik sağlanmıştır ve 150'den fazla çiçek çeşidi üretilmektedir. Üretimde izlenebilirlik ve kalite standartlarının büyük ölçüde uygulandığı görülmektedir. Bu kalite standartlarının uygulanması da ihracat odaklı üretimde ürün kalitesini yükseltmektedir. Sektör ülke genelinde toplam 2 milyon kişiye istihdam yaratmaktadır.

Kenya dünya süs bitkileri ihracatçıları arasında 6. sırada yer almaktadır ve 2019 yılında toplam 779 milyon \$ süs bitkileri ihracatı gerçekleştirmiştir. Kenya'nın ihracatının % 92'sini kesme çiçekler oluşturmaktadır. Kenya'dan 2019 yılında toplam 779 milyon 369 bin \$ kesme çiçek ihracatı yapılmıştır. En önemli ihracat pazarı ihracatın yaklaşık % 50'sini gerçekleştirdiği Hollanda'dır. Hollanda'yı İngiltere, Almanya, Rusya, Norveç izlemektedir.

Kenya 150 çeşidin üstünde çiçek ihraç etmektedir. İhracatta en önemli çiçekler sırasıyla gül, hazır buketler, karanfil, krizantem ve lilyumdur. Kenya, Avrupa Birliği'nin en önemli tedarikçilerindedir. Avrupa Birliği'nin kesme çiçek ithalatının %38'ini Kenya karşılamaktadır.

Kenya'nın çiçek sektöründeki başarısının ardında bazı önemli faktörler bulunmaktadır. Bunlar;

- Yıl boyu ürün yetiştirmeye uygun iklim koşulları
- Bol ve ucuz işgücü
- Orta ve Doğu Afrika'daki en önemli hava üssü olması, etkin kargo kapasitesi
- Önemli lojistik imkanların mevcudiyedi (Avrupa ve dünya pazarlarına birçok havayolu tarafından taşımacılık yapılabilmesi)
- Hükümetin çiçek sektörü ile ilgili destekleri
- Yabancı yatırımların bulunmasıdır.

Kenya, Avrupa’lı şirketlerin ilgisini çekecek cazip yatırım imkanlarıyla, son yıllarda çiçek ihracatında çok önemli bir üretici ve ihracatçı konumuna gelmiştir. Rekabet açısından Türkiye’ye göre en üstün özelliği devletin önemli yatırım destekleri vermesi ve bu sayede her gün artan yabancı yatırımlardır. Ülkemize göre çok daha fazla çiçek çeşidinin üretilip ihrac edilmesi ve izlenebilirlik ve kalite standartlarının yaygın kullanımı da diğer üstün yönleridir.